

References

1. Bacunov S. M. (2012). *Sport yak sociokulturnij fenomen*. PhD. Klasich. privat. un-t.
2. Rutracker.org, (2019). *Gazeta "Komanda"*. Forum rutracker.org. Available at: <http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=3594451> [Accessed 17. 05. 2019].
3. Derepa M. S. (2013). *Visvitlennya sportu v periodichnij presi Ukraini (2000—2002)*. PhD. Derzh. NDI fiz. kulturi i sportu.
4. Derepa M. S. (2001). Osoblivosti j tendenciyi visvitlennya sportu v gazetі "Komanda". *Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya i sportu*, 4, pp. 78—81.
5. Zhitaryuk M. G. (1997). *Velikij sport i mas-media. Tekst lekcij: navch.-metod. posib*. Lviv: Svit.
6. Korolova O. V. (2010). *Movnostilistichni osoblivosti zamitok-novin u suchasnihi ukrajinischi specializovanihi zhurnalah pro sport. Svitovi standarti suchasnoyi zhurnalistiki: zb. nauk. prac.* Cherkasi.
7. Korolova O. V. (2013). *Sportivni zhurnali nezaleznoyi Ukraini: suchasnij stan, tendenciyi rozvitku*. PhD. Kyiv: b. v.
8. Kulik Ya. L., Kostyuk S. A., Petrenko M. I. (1997). *Istoriya viniknennya j rozvitku fizichnoyi kulturi ta sportu na Ukraini*. Vinnicya: Logos.
9. Lavrik O. V. (2010). Zhanrovo-stilovi osoblivosti reportazhu v ukrajinischi sportivnij presi. *Tele- ta radiozhurnalistika*, 9 (1), pp. 196—201.
10. Pavlenko A. V. (2012). *Futbolnij imidzh Ukraini: osoblivosti formuvannya ta viyavlennya v suchasnihi vitchiznyanihi ZMI*. PhD. Kyiv. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka, In-t zhurnalistiki.
11. Sluchevskij S. A. (2019). *Tendencii sportivnoj zhurnalistiki*. Available at: <http://www.telekritika.ua/sluchevsky/print/76916> [Accessed 21. 08. 2019].

Надійшла до редакції 23 вересня 2019 року

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 811.161.2'373.45:[014.3-029.004.65]:001(477)

DOI: 10.36273/2076-9555.2019.12(281).43-47

Юлія Ейсмонт,

молодший науковий співробітник
відділу наукового формування
національних реферативних ресурсів НБУВ,
e-mail: sunny1234@ukr.net

Іншомовна лексика в реферативній базі даних "Україніка наукова"

Висвітлено тенденції, пов'язані зі збагаченням лексичного складу української мови іншомовними запозиченнями. Прیدілено увагу їх різновидам, розглянуто доцільність введення іншомовних термінів. З'ясовано основні причини, що зумовлюють процес поповнення української мови іншомовними словами. Описано особливості усного та писемного шляхів запозичень. Зауважено, що одне й те саме слово, запозичене усним і писемним шляхом, може звучати по-різному та сприйматися як дві різні лексеми. Акцентовано увагу на використанні запозичень у реферативних текстах загальнодержавної реферативної бази даних (РБД) "Україніка наукова". Наголошено, що це — національний реферативний ресурс, котрий нині не має аналогів в Україні і є найвагомішою електронною базою даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ). Проаналізовано реферативні наукові тексти РБД "Україніка наукова". Зауважено, що повноцінний розвиток певної терміносистеми можливий лише за умови збереження балансу національного та інтернаціонального лексичних складників. Виявлено співвідношення найпоширеніших вітчизняних термінів і запозичень у текстах РБД "Україніка наукова". З'ясовано, яким термінам, українським чи іншомовним, віддають перевагу науковці. Подано загальну кількість записів із різних галузей знання в РБД "Україніка наукова" за 2015—2017 рр., опрацьованих для визначення частоти використання запозичень і їх українських відповідників. Досліджено динаміку частотності вживання українських термінів і запозичень із різних галузей знання в РБД "Україніка наукова" за окреслений період. Наведено окремі українські відповідники до іншомовних термінів з економіки, медицини, культури, науки й освіти. Доведено, що вітчизняні науковці віддають перевагу питомим українським термінам, а не запозиченням.

Ключові слова: запозичення; термін; частотність; реферативний текст; РБД "Україніка наукова"

Постановка проблеми. Розвиток ринкових відносин, налагодження культурних, суспільних і політичних зв'язків України з іншими державами наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. сприяли інтенсифікації процесу запозичень іншомовної лексики. Питання доцільності чи недоцільності використання запозичень, збагачення української мови іншомовними словами чи надуживання ними, адаптації цієї лексики є особливо

актуальними на сучасному етапі. Зловживання запозиченнями в економічній, інформаційній, медичній та культурній сферах викликають занепокоєння й дискусії поміж мовознавців і небайдужих до розвитку рідної мови українців.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Науковці приділяють значну увагу порушеній проблематиці. Зокрема, етапи та ступінь адаптації іншо-

мовних лексем в українській мові вивчала Л. Архипенко [1]; структуру та семантику запозичень з англійської в українську мову новітнього періоду досліджувала Н. Попова [8]; проблеми інтеграції іншомовних слів до наукових терміносистем стали предметом студій О. Лисенко [5]. Різноманітні аспекти запозичень також розглядали А. Олійник [7], П. Селігей [9; 10]; І. Вакулик [2], О. Мороховський [6], Л. Крисін [4] та інші.

Мета статті — з'ясувати частоту використання в реферативній базі даних "Україніка наукова" (далі — РБД "Україніка наукова"), що є вагомим електронним ресурсом НБУВ, поширених українських термінів і запозичень із різних галузей знання, аби визначити, яким термінам — вітчизняним чи іншомовним — віддають перевагу українські науковці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи особливості використання запозичень, доцільно звернутися до теоретичного поля проблеми. Розглянемо докладніше структуру іншомовної лексики, а також причини її проникнення до української мови.

Розрізняють **матеріальні запозичення та калькування**. Матеріальне (лексичне) — це запозичення, у процесі якого лексична одиниця переходить з іноземної мови до рідної повністю (значення й експонент). Калькування — копіювання іншомовного слова за допомогою власного, незапозиченого матеріалу; поморфемний переклад іншомовної лексики.

Окремими різновидами є **семантичні та словотвірні запозичення**. У семантичних оригінальне слово набуває значення, відповідного іншомовному терміну; у словотвірних питомий зміст передається морфемами інших мов.

Запозичення відбуваються **усним і писемним** способом, можуть бути **прямими й опосередкованими**. В усних — лексеми пристосовуються до фонетики оригінальної мови, навіть можуть бути перекрученими. У писемних — кожному літеру передають звук навіть тоді, коли в автентичній мові певний звук не вимовляється. Саме через цю причину одне й те саме слово, запозичене усним і писемним шляхом, може звучати по-різному та сприйматися як дві різні лексеми. Прямі запозичення — слова, що безпосередньо переходять з однієї мови до іншої. Опосередковані — це запозичення, котрі проникли з однієї мови до іншої через посередництво третьої мови (запозичення запозиченого слова) [3, с. 208—209].

Розглянемо докладніше причини інтеграції іншомовних слів, що впливають на збагачення словникового запасу сучасної української мови. Зокрема, О. Мороховський вирізняє три групи лінгвальних причин, котрі зумовлюють процес запозичення:

1. Номінативна безвихідь і прагнення до мовленевої економії. Зустрічаючись із новою реалією, що не має спеціального позначення, мовець віддає перевагу не словосполученню рідною мовою, а запозичує іншомовне.

2. Прагнення мовців використати слова, позбавлені будь-яких конотативних значень, здебільшого у сфері науково-технічної термінології та в номенкла-

турі. Для створення нових термінів використовують і засоби рідної мови, і запозичення, але розвиток терміносистем низки наук у країнах європейського регіону свідчить, що вчені часто надають перевагу запозиченням.

3. Прагнення мовців послуговуватися словами, котрим властиве конотативне значення, насамперед у сфері публіцистики та молодіжного жаргону. У публіцистиці, особливо присвяченій іноземній тематиці, іншомовні запозичення вживають зі стилістичною метою — наблизити, конкретизувати описувані явища для читача й водночас продемонструвати їх походження [6, с. 22].

Науковець Л. Крисін окреслив причини запозичення, зумовлені низкою потреб:

- найменування нового предмета чи явища;
- уточнення, реалізація відповідного поняття;
- розмежування змістовно близьких, але водночас різних понять;
- спеціалізація понять у певній сфері, з певною метою;
- евфемистичні заміни;
- тенденція до заміни словосполучень і описових зворотів однослівними найменуваннями;
- закріплення у мові запозичень, котрі можна об'єднати в лексичний ряд, базуючись на їх загальному значенні та повторюваності будь-якого загального структурного елемента;
- наявність у мові-оригіналі усталених систем термінів, що обслуговують певну тематичну галузь чи професійне середовище [4, с. 146].

П. Селігей розглянув основні чинники проникнення запозичених слів:

1. Іншомовна термінологія є міжнародною, узвичаєною у середовищі закордонних фахівців. Цей досвід особливо цінний у наш час, коли постколоніальна Україна усвідомлює себе частиною Європи, наздоганяє цивілізовані держави в економіці та культурі, переймає в західних народів їхні науково-технічні здобутки. Дедалі більше співвітчизників використовують новітні інформаційні технології. І той факт, що наша наукова мова впорядковується відповідно до міжнародних стандартів, а чимало семантичних прогалин в її терміносистемах заповнюється завдяки запозиченням, є цілком закономірним.

2. Тенденція до лаконізму й однослівності: мовці воліють позначити поняття одним запозиченим терміном, аніж багатослівно-громіздким питомим зворотом, замість довгих описів потрібний зміст сконцентровано в одному слові, від якого утворюються однослівні похідні.

3. Чуже слово однозначне, його семантика конкретніша й чіткіше окреслена, воно деталізує наявне поняття, вносить новий смисловий відтінок, який важко чи неможливо передати оригінальним аналогом.

4. Окремі іншомовні лексеми прищепилися в науковій мові через естетичні чи етичні міркування; ця тенденція особливо виразна в медичній термінології.

5. Запозичені слова активно поповнюють автентичну мову й тоді, коли певні суспільні прошарки

захоплюються культурою іншого народу. У цьому разі запозичення вживають не для того, аби уточнити чи з'ясувати суть предмета, а здебільшого через бажання мовця продемонструвати сучасність і поінформованість, розумову чи ділову перевагу, а також з метою маніпуляції, щоб створити ілюзію нового чи незвичайного явища [10, с. 10—11].

У наш час запозичення активно поповнюють лексичний склад наукових текстів. Цю тенденцію підтверджують результати дослідження загальнодержавної реферативної бази даних "Україніка наукова". Цей національний реферативний ресурс, що наразі не має аналогів в Україні, є універсальною електронною базою даних НБУВ вільного доступу й містить бібліографічні описи та реферативну інформацію про вітчизняні наукові публікації з усіх галузей знань (природничі, технічні, суспільні, економічні, гуманітарні, медичні науки).

З-поміж інших вітчизняних наукових реферативних баз "Україніка наукова" вирізняється універсальним тематичним наповненням (охоплює всі галузі знання); різноманітністю об'єктів реферування (періодичні та продовжувані видання, монографії, збірники наукових праць, автореферати дисертацій, препринти тощо); загальнодоступністю та варіативністю каналів розповсюдження (вільний доступ в інтернеті, видання (на її основі) чотирьох галузевих серій Українського реферативного журналу "Джерело" та його щорічного кумулятивного випуску на CD- та DVD-ROM).

На базі РБД проводяться бібліометричні дослідження, спрямовані на вивчення динаміки надходження, видового розподілу, тематичного наповнення документів, публікаційної активності окремих учених і академічних установ, визначення пріоритетних напрямів у різних галузях наукового знання. Особливого значення набуває можливість використання РБД "Україніка наукова" в наукометричних дослідженнях, зокрема щодо рейтингування фахових видань України за ступенем їх інтегрованості в систему наукових комунікацій, виявлення та ідентифікації сучасних вітчизняних академічних шкіл тощо.

Станом на 29.01.2018 у РБД "Україніка наукова" відображено понад 661,4 тис. джерел інформації (книги — 16%, автореферати дисертацій — 16%, статті з періодичних і продовжуваних видань — 68%). Упродовж 2012—2017 рр. обсяг РБД збільшився на 260 тис. записів. Нові записи в РБД уміщують щомісяця, що уможливило оперативне інформування користувачів.

З огляду на вагоме значення цього ресурсу для вітчизняного наукового поля, актуальним є дослідження характерних тенденцій його розвитку, зокрема в галузі терміносистеми. Наголосимо, що її повноцінний розвиток можливий лише за умови збереження балансу національного та інтернаціонального лексичних складників. Авторка проаналізувала співвідношення найпоширеніших вітчизняних термінів і запозичень у текстах РБД і з'ясувала, яким лексемам віддають перевагу науковці. Для визначення частоти використання запозичень та їхніх українських відповідників було

опрацьовано загальну кількість записів РБД за 2015—2017 рр. Результати дослідження наведено у табл. 1, 2.

Таблиця 1

Загальна кількість записів із різних галузей знання в РБД "Україніка наукова" за 2015—2017 рр.

Галузь знання	Кількість реферативних записів		
	2015	2016	2017
Економіка	6 421	4 742	3 672
Медицина	8 825	6 732	4 671
Культура, наука, освіта	2 777	1 711	900

Таблиця 2

Динаміка частотності використання українських термінів і запозичень із різних галузей знання у РБД "Україніка наукова" за 2015 — 2017 рр.

Терміни (відповідник/ запозичення)	Галузь знання	У текстах документів		
		2015	2016	2017
запровадження	економіка	78	44	5
імплементація		0	4	0
відшкодування	економіка	10	4	1
компенсація		0	0	0
управління	економіка	1 131	521	44
менеджмент		234	118	11
показник	медицина	462	270	30
маркер		118	66	12
прихований	медицина	6	2	1
латентний		4	8	0
виявляти	медицина	4	3	1
маніфестувати		0	0	0
щеплення	медицина	1	1	0
вакцинація		1	0	0
творчий	культура,	145	72	1
креативний	наука, освіта	17	7	0
мовний	культура,	22	13	0
лінгвальний	наука, освіта	0	0	0
покоління	культура,	10	5	0
генерація	наука, освіта	0	1	0
категорія	культура,	0	1	0
концепт	наука, освіта	102	55	0

Як свідчать дані табл. 2, упродовж окресленого періоду вітчизняні науковці віддавали перевагу питомим українським термінам, а не запозиченням. Співвідношення національного та іншомовного складників доводить, що надходження іншомовних лексем із різних галузей знання, зокрема економічної, інформаційної, медичної тощо, не становить загрози для української мови. Дискусії щодо перенасичення вітчизняної термінології іноземними елементами певним чином перебільшені, адже, згідно з даними проведеного дослідження наукової продукції, більшість українських науковців не вживають запозичень у випадках, коли можна скористатися вдалим українським відповідником.

Висновки. РБД "Україніка наукова" призначена для висвітлення та доведення до світової спільноти результатів наукової діяльності вітчизняних учених; пропагування доробку українських дослідників із новітніх напрямів наукового знання; розкриття теоретичного надбання та досвіду у сфері наукових розробок сучасних колективів, науково-дослідних та освітніх інституцій. Ресурси РБД слугують також для ґрунтовного аналізу сучасного стану досліджень в Україні й цільового прогнозування тенденцій розвитку наукового знання. Вагомого значення набуває проблема терміносистеми цього ресурсу, оскільки останніми десятиліттями відбувається процес

активної інтеграції іншомовної лексики в різноманітній сфері діяльності, зокрема й наукові дослідження. За результатами опрацювання загальної кількості записів у РБД "Україніка наукова" за 2015—2017 рр. зроблено висновок, що вітчизняні вчені віддають перевагу питомій лексиці й вживають відповідники запозичень. Здобуті результати можуть слугувати основою для подальшого вивчення аспектів використання іншомовних понять у наукових реферативних текстах; спонукатимуть учених не зловживати іноземними термінами, якщо в мові є вдалі питомі відповідники; сприятимуть зразковому академічному викладу, в якому оригінальна лексика переважає над запозиченою.

Список використаної літератури

1. *Архипенко Л.* Етапи і ступені адаптації іншомовних лексичних запозичень в українській мові (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ — початку ХХІ ст.): монографія / Л. Архипенко. — Харків: ХНЕУ, 2008. — 168 с.
2. *Вакулик І.* Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов): автореф. дис. ... канд. філол. наук / Вакулик Ірина Іванівна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філології. — Київ, 2004. — 20 с.
3. *Кочерган М.* Вступ до мовознавства: підручник / М. Кочерган. — 3-тє вид., стереотип. — Київ: Видавн. центр "Академія". — 2014. — 304 с.
4. *Крысин Л.* Иноязычное слово в контексте современной общественной жизни / Л. Крысин // Русский язык конца ХХ столетия (1985—1995). — Москва: Наука, 1996. — С. 147—154.
5. *Лисенко О.* Освоєння німецькомовних запозичень в українській науково-технічній термінології: дис. ... канд. філол. наук / Лисенко Олена Анатоліївна; Харків. держ. ун-т. — Харків: Харків. держ. ун-т, 1999. — 179 с.
6. *Мороховський О.* Деякі питання теорії запозичень / О. Мороховський // Мовознавство. — 1984. — № 1. — С. 19—25.
7. *Олійник А.* Роль запозичень-англіцизмів у розвитку сучасної української мікроекономічної термінології: автореф. дис. ... канд. філол. наук / Олійник Андрій Євгенович; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2002. — 20 с.
8. *Попова Н.* Структура та семантика лексичних запозичень з англійської в українську мову новітнього періоду: монографія / Н. Попова; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків: ХНАДУ, 2007. — 220 с.
9. *Селігей П.* Чужого навчаємося, а свого не цураємося... / П. Селігей // Дивослово. — 2008. — № 7. — С. 36—40.
10. *Селігей П.* Що нам робити із запозиченнями? / П. Селігей // Укр. мова. — 2007. — № 3. — С. 3—17.
11. *Сімонок В.* Адаптація іншомовних елементів у системі української мови / В. Сімонок // Вест. Междунар. слав. ун-та. Серія: Філологія. — Харків: МСУ, 001. — Т. IV. — С. 29—31.
12. *Сімонок В.* Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу / В. Сімонок. — Харків: Основа, 2000. — 331 с.

Yuliya Eysmont

A foreign vocabulary in the abstract database "Ukrainika scientific"

It reflects trends that are related to the enrichment of lexical structure of Ukraine language by foreign languages adoptions. The importance and necessity of using the borrowed term usage in the Ukrainian language are considered. Paid attention to the varieties of borrowing. Expediency of borrowing of foreign terms is considered also. Principal reasons that predetermine the process of addition to Ukrainian foreign words are investigational. The features of verbal and writing ways of borrowing are described. It is noticed that the same word adopted by a verbal and writing way can sound differently and perceived as two different words. Attention is accented on the use of borrowing in abstract texts of national abstract database (ADB) "Ukrainika scientific". Underline, that national abstract database "Ukrainika scientific" is a national abstract resource that for today there are not analogues in Ukraine and is the most electronic resource of the V. Vernadsky National library of Ukraine. Abstract scientific texts of national abstract database "Ukrainika scientific" are analysed. The correlation between most spread Ukrainian terms and borrowings in texts of abstract database "Ukrainika scientific". The preference of terms, Ukrainian or borrowed, by scientists has been studied. The common amount of records is given from different industries of knowledge in abstract database "Ukrainika scientific" for 2015—2017, worked out for determination of frequency of the use of borrowing and them Ukrainian accordances. The dynamics of frequency of Ukrainian terms and borrowings in different sphere of knowledge in abstract database "Ukrainika scientific" in the period of 2015—2017 has been studied. Separate Ukrainian matches for foreign borrowings in economy, medicine, culture, science and education are given. It is well-proven that scientists give advantage to the specific Ukrainian terms, but not borrowing.

Keywords: borrowing; term; frequency; abstract; DB "Ukrainika scientific"

References

1. Arkhynenko L. (2008). *Etapy i stupeni adaptatsii inshomovnykh leksychnykh zapozychen v ukrainskii movi (na materialii anhlitsyzmiv u presi kintsia XX — pochatku XXI st.)* Kharkiv: KHNEU.
2. Vakulyk I. (2004). *Zapozychennia z klasychnykh mov u naukovii terminologii suchasnykh yevropeiskykh mov (na materialii yurydychnykh ta ekonomichnykh terminiv ukrainskoi, rosiiskoi, nimetskoi, frantsuzkoi, anhliskoi mov): avtoref. dys. ... kand. filol. nauk.* Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka, In-t filohii. Kyiv.
3. Kocherghan M. (2014). *Vstup do movoznavstva.* Kyiv: Vydavn. centr "Akademija".

4. Kryisin L. (1996). *Inoyazyichnoe slovo v kontekste sovremennoy obschestvennoy zhizni. Russkiy yazyik kontsa XX stoletiya (1985—1995)*. Moskva: Nauka.
5. Lysenko O. (1999). *Osvoiennia nimetskomovnykh zapozychen v ukrainiskii naukovu-tekhnichnii terminolohii: dys. ... kand. filol. nauk*. Kharkiv: Kharkiv derzh. un-t.
6. Morokhovskiy O. (1984). Deiaki pytannia teorii zapozychen. *Movoznavstvo*, 1, pp. 19—25.
7. Oliinyk A. (2002). *Rol zapozychen-anhlytsyzmiv u rozvytku suchasnoi ukrainskoi mikroekonomichnoi terminolohii: avtoief. dys. ... kand. filol. nauk*. Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. Kyiv.
8. Popova N. (2007). *Struktura ta semantyka leksychnykh zapozychen z anhlyiskoi v ukrainsku movu novitnoho periodu*. Kharkiv: KHNADU.
9. Selihei P. (2008). Chuzhoho navchaiemosia, a svoho ne tsuraiemosia... *Dyvoslovo*, 7, pp. 36—40.
10. Selihei P. (2007). Shcho nam robyty iz zapozychenniamy? *Ukr. mova*, 3, pp. 3—17.
11. Symonok V. (2001). Adaptatsiia inshomovnykh elementiv u systemi ukrainskoi movy. *Vest. Mezhdunar. slav. un-ta: Seriia: Filolohiia*, T. IV, pp. 29—31. Kharkiv: MSU
12. Simonok V. (2000). *Semantyko-funktsionalnyi analiz inshomovnoi leksyky v suchasni ukrainskii movni kartyni svitu*. Kharkiv: Osnova.

Надійшла до редакції 2 грудня 2019 року

КОНФЕРЕНЦІЇ. КОНКУРСИ. ВИСТАВКИ

Олег Сербін,

доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
директор Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича
КНУ імені Тараса Шевченка,
e-mail: serbinolego@gmail.com

Наукова еволюція досліджень бібліо-інформаційної ноосфери в контексті безпеліційності професійного зростання

Щоразу, коли розпочинаємо фахову дискусію щодо значення й ролі автоматизації у здійсненні бібліотечно-інформаційних сервісів, неодмінно повертаємося до питання їхнього гносеологічного наповнення. І справді, нинішні реалії такі, що людиноцентризм у нашій професії є визначальним. А що ж тоді автоматизація та інтернетизація не тільки бібліотечної, а й інших сфер існування людства? Адже обмежуватися дослідженням лише бібліотечної сфери ми, як професіонали, не маємо жодного права, оскільки наш Читач-Користувач, по суті, є різним за професією, освітою, інтелектуальним рівнем, політичними поглядами, віросповіданням тощо. Саме з цієї позиції маємо говорити про бібліо-ноосферу в контексті еволюції досліджень задля піднесення ролі Бібліотекаря в інформаційному житті Читача.

Чудову нагоду обговорити стратегічні плани й тенденції розвитку бібліотечних установ закладів вищої освіти та бібліотечної галузі загалом мали учасники щорічної Міжнародної конференції "Наукова еволюція досліджень бібліо-інформаційної ноосфери", яка відбулася 19—21 червня 2019 р. на базі Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Організаторами заходу, проведеного під егідою Міністерства освіти і науки України, були: Наукова бібліотека ім. М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка — як методичний центр діяльності бібліотек ЗВО, Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, Секція університетських бібліотек УБА.

Перед організаторами конференції стояли завдання: забезпечити ефективне спілкування, обмін досвідом та інформацією, що дасть змогу якнайповніше розкрити широкий спектр діяльності бібліотек ЗВО

відповідно до новітніх вимог користувачів інформаційних ресурсів; переосмислити традиційні методи обслуговування й втілити у практику інноваційні ідеї та досвід провідних бібліотечних установ. Напряму роботи конференції було віддзеркалено в назві "Наукова еволюція досліджень бібліо-інформаційної ноосфери", що охоплювала такі теми:

1. Комунікативні наукові процеси: досвід міжнародного співробітництва бібліотек.
2. Наукометричні та бібліометричні інструменти оцінювання наукових досліджень.
3. Ініціативи відкритого доступу в бібліотечному середовищі.
4. Питання інтелектуальної власності в цифрову епоху.
5. Упровадження сучасних програмних рішень для забезпечення якості освіти.
6. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів.
7. Бібліотечне середовище — дієвий простір соціокультурного розвитку.

У роботі конференції взяли участь 125 керівників, провідних спеціалістів бібліотек ЗВО України, фахівці бібліотечної галузі Казахстану та Білорусі. У межах заходу було проведено пленарні та секційні засідання, що стали своєрідним майданчиком для обміну знаннями й досвідом.

З вітальним словом до учасників звернувся І. Коваль — професор, ректор Одеського Національного університету імені І. І. Мечникова, доктор політичних наук. Доповідач наголосив на непересічному значенні таких міжнародних конференцій та знаковості проведення заходу в одному з найстаріших університетів України — ОНУ ім. І. І. Мечникова.